

NORGES HØYESTERETT

Den 21. juni 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Endresen, Bårdsen og Webster i

HR-2016-01351-U, (sak nr. 2016/969), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Robina Hussain)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om å nekte anke i straffesak fremmet, jf. straffeprosessloven § 321 andre ledd.
- (2) A, født 00.00.1992, ble ved tiltalebeslutning av 9. april 2015 sammen med B og to andre satt under tiltale for overtredelse av straffeloven av 1902 § 266 første ledd jf. tredje ledd, jf. § 49, og straffeloven av 1902 § 227 første straffalternativ.
- (3) Oslo tingrett avsa 28. desember 2015 dom med slik slutning:

- "1. **B, f. 00.00.1992 dømmes for overtredelse av -straffeloven (1902) § 266 første ledd jf. tredje ledd, jf. straffeloven (1902) § 49 -straffeloven (1902) § 227 første straffalternativ Til samfunnsstraff i 150 – etthundreogfemti – timer, jf. straffeloven (1902) § 28 a. Gjennomføringstiden er 6 – seks – måneder. Den subsidiære fengselsstraff er 6 – seks – måneder. I samfunnsstraffen fragår 11 timer og i den subsidiære frihetsstraffen fragår 11 dager for 11 dagers utholdt varetekt, jf. straffeloven (1902) § 60.**
2. - 3. ...
4. **A, f. 00.00.1992 dømmes for overtredelse av straffeloven (1902) § 266 første ledd jf tredje ledd, jf. strl (1902) § 49 straffeloven (1902) § 227 første straffalternativ til fengsel i 8 – åtte – måneder. Han har krav på varetektsfradrag med 17 dager, jf. straffeloven (1902) § 60."**

(4) Tingretten la til grunn for straffutmålingen at A ble trukket inn i saken av den jevngamle B, men at A etter det første møtet var like aktiv som B. Tingretten begrunnet ulikheten i straffutmålingen med at B avga en uforbeholden tilståelse, og at saken for hans vedkommende kunne vært avgjort som tilståelsessak.

(5) A og en av de andre medtiltalte anket tingrettens dom.

(6) Borgarting lagmannsrett avsa 14. april 2016 beslutning med slik slutning:

"Ankene nektes fremmet."

(7) A har anket lagmannsrettens beslutning til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen, og det er i hovedsak gjort gjeldende:

(8) Lagmannsrettens beslutning er ikke tilstrekkelig begrunnet hva gjelder straffutmålingen. Den ankende part som medvirker burde ha vært ilagt samfunnsstraff når hovedpersonen var ilagt dette. Lagmannsretten skriver kort at "samfunnsstraff ikke er aktuelt i en så vidt alvorlig sak" uten å problematisere forholdet nærmere. Dette kan ikke anses som en tilstrekkelig begrunnelse.

(9) A har lagt ned slik påstand:

"Borgarting lagmannsretts beslutning av 14.04.2016 oppheves."

(10) *Påtalemyndigheten* har inngitt tilsvare og har i hovedsak gjort gjeldende:

(11) Lagmannsretten har vurdert den utmålte straff opp mot rettspraksis, det er vurdert om samfunnsstraff er aktuelt, og den lange saksbehandlingstiden er hensyntatt. Lagmannsrettens beslutning er tilstrekkelig begrunnet og det er ikke begått noen saksbehandlingsfeil. Anken bør nektes fremmet.

(12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder lagmannsrettens beslutning etter straffeprosessloven § 321 andre ledd om å nekte samtykke til anke over dom i straffesak. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling, som Høyesteretts ankeutvalg kan prøve, jf. straffeprosessloven § 321 sjette ledd.

(13) Ankeutvalget har delt seg i et flertall og et mindretall. Flertallet, dommerne Endresen og Bårdsen, ser slik på saken:

(14) Lagmannsretten har for så vidt angår straffutmålingen begrunnet ankenektelsen slik:

"Lagmannsretten mener at den utmålte straffen er i tråd med rettspraksis og at det er tatt tilstrekkelig hensyn til den lange saksbehandlingstida."

(15) I hvert fall hensett til at tiltalte i anken til lagmannsretten ikke hadde bestridt riktigheten av det utgangspunkt for straffutmålingen som tingretten hadde tatt, er det flertallets syn at den første setningen i lagmannsrettens begrunnelse i seg selv tilfredsstillende lovens krav til begrunnelse. På bakgrunn av at tingretten ikke har vist til noen tidligere avgjørelse, ville det vært nærliggende for lagmannsretten å vise til den rettspraksis retten har bygget på, men etter omstendighetene kan dette ikke føre til at begrunnelsen blir utilstrekkelig. Utgangspunktet må

også være at lagmannsretten kan nøye seg med å vurdere straffutmålingen for den tiltalte som har anket, og da uten at det vil være nødvendig med noen sammenligning med straffutmålingen for andre tiltalte i samme sak.

- (16) I den aktuelle saken var imidlertid anken over straffutmålingen begrunnet i en sammenligning med tingrettens straffutmåling for den medtiltalte B, som var idømt samfunnsstraff. Tingretten bygget på at de to tiltalte i all hovedsak hadde deltatt i de straffbare handlingene på samme måte, og at utgangspunktet for straffutmålingen for begge vedkommende var opp mot ett års ubetinget fengsel. B var dessuten tidligere straffet for overtredelse av straffeloven § 227. A var tidligere ustraffet.
- (17) Lagmannsretten forholdt seg til dette ved å tilføye:
- "Det er, slik lagmannsretten ser det, ikke aktuelt med samfunnsstraff i en så vidt alvorlig sak."**
- (18) På bakgrunn av at det, som det fremgår av straffutmålingen for B' del, klart nok *kan* være aktuelt med samfunnsstraff også ved domfellelse for så alvorlige forhold som A er funnet skyldig i, etterlater formuleringen tvil om lagmannsretten har foretatt en selvstendig vurdering av spørsmålet om samfunnsstraff. Det må ved vurderingen her vektlegges at den betydelige forskjell i tingrettens straffutmåling for de to tiltalte ikke uten videre forklares ved de forhold tingretten har vektlagt. Selv om lagmannsrettens oppgave bare var å vurdere riktigheten av straffutmålingen for As vedkommende, finner utvalgets flertall at lagmannsrettens begrunnelse er utilstrekkelig.
- (19) Lagmannsrettens beslutning må da oppheves for så vidt gjelder anken over straffutmålingen.
- (20) Mindretallet, dommer Webster, er kommet til en annen konklusjon. Mindretallet mener lagmannsrettens begrunnelse for ankenektelsen knyttet til ankegrunnen som gjelder forskjellen i straffutmåling mellom B og A, er tilstrekkelig.
- (21) Begrunnelsen må vise at lagmannsretten har foretatt en reell overprøving og det må fremgå hvorfor det er klart at anken ikke vil føre frem, jf. blant annet Rt. 2012 side 1209 avsnitt 7. Det følger av Rt. 2011 side 691 avsnitt 15 og Rt. 2010 side 909 avsnitt 17 at det ikke er krav om at samtlige detaljer i en anke er kommentert. Lagmannsrettens avgjørelse må dessuten leses i sammenheng med tingrettens begrunnelse, sml. Rt. 2012 side 652 avsnitt 8. Flertallet i saken her påpeker at "utgangspunktet må ... være at lagmannsretten kan nøye seg med å vurdere straffutmålingen for den tiltalte som har anket, og da uten at det vil være nødvendig med noen sammenligning med straffutmålingen for andre tiltalte i samme sak". Mindretallet slutter seg til dette utgangspunktet.
- (22) Etter mindretallets syn er det ikke grunnlag for å gjøre unntak fra dette utgangspunktet i den foreliggende saken. Det fremgår uansett klart av underinstansenes avgjørelser sett i sammenheng, hvorfor det er utmålt forskjellig straff for disse to tiltalte. A nektet i avhør ethvert kjennskap til saken, og han kom med en helt ny forklaring i hovedforhandlingen. Den endrede forklaringen fremstår – slik lagmannsretten vurderte det – som en tilpasning til de øvrige bevisene og er dertil lite troverdig. Det er etter lagmannsrettens syn, ikke spor av at A trakk seg fra utpressingsforsøket. B ga derimot en uforbeholden tilståelse av eget forhold kun to dager etter pågripelsen, og to dager etter dét igjen forklarte han seg detaljert og sammenhengende også om de andres forhold. Til tross for den raske tilståelsen, tok det to år og fem dager før saken ble pådømt for B del. Saken kunne etter tingrettens syn vært pådømt

som tilståelsessak for B. Straffutmålingen sto derfor i en annen stilling for A enn for B.

- (23) Lagmannsrettens begrunnelse viser etter mindretallets syn at lagmannsretten har foretatt en reell overprøving av den straffen A ble idømt. Straffen er vurdert opp mot den lange saksbehandlingstiden. Bemerkningen om at samfunnsstraff ikke er "aktuelt" i en så vidt alvorlig sak som den foreliggende, kommer som del av begrunnelsen for at As anke ikke kan føre frem og er klart nok knyttet til hans situasjon. At samfunnsstraff etter omstendighetene kan være mulig også for så alvorlig kriminalitet som tingretten har funnet A skyldig i, kan etter mindretallets syn ikke medføre at lagmannsrettens beslutning må oppheves.
- (24) Mindretallet mener etter dette at As anke bør forkastes.
- (25) Avgjørelsen er truffet med den dissens som fremkommer ovenfor.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens beslutning oppheves for så vidt gjelder anken over straffutmålingen.

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Clement Endresen
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Riktig utskrift: